

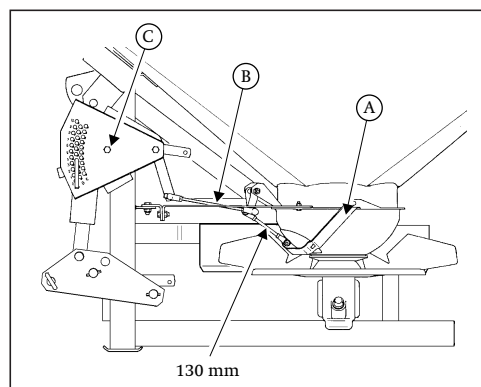

Lely/Tulip Centerliner: Strooi principe onveranderd

Ondanks dat het spuiten van vloeibare kunstmest in Nederland zijn intrede heeft gedaan, blijft het strooien van korrelkunstmest onder de akkerbouwers populair. Een kunstmeststrooier heb je ook nog steeds nodig, bijvoorbeeld bij de laatste bemesting van wintertarwe. Sommige akkerbouwers kopen geen nieuwe kunstmeststrooier, maar een (jong) gebruikte omdat ze hem toch relatief weinig inzetten. Een veel gebruikte is de Lely, tegenwoordig Tulip, kunstmeststrooier.

Tekst en foto's: Erik Bonte

Tulip Industries kreeg in 2002 de kennis in handen van de Lely kunstmeststrooiers, onder Nederlandse akkerbouwers een zeer bekende naam. Veel van deze strooiers worden nog gebruikt. In de beginjaren bouwde Lely strooiers met één schijf. Deze hadden een werkbreedte van maximaal 16 meter. Nadat het tweschijvenstelsel (Lely Centerliner) zijn intrede heeft gedaan, is de werkbreedte gestegen naar ruim 40 meter. Alle moderne machines zijn nog steeds uitgerust met het Centerliner-principe, namelijk twee naar binnendraaiende schijven die zorgen voor een dubbele overlap.

Controle werking en afstelling van de doseerinrichting.

Uitvoeringen

De huidige generatie Centerliners, de SX serie zijn moderne machines die allemaal hydraulisch bediend worden. Voor veeleisende akkerbouwers is er de mogelijkheid om de machine uit te rusten met een weeginstallatie. De bediening wordt dan gedeeltelijk elektrisch. Bij oudere machines, zoals de Centerliner H en L en sommige CB's gebeurt de bediening van de doseerinrichting met een bowdenkabel. Wat ook gebeven is, is de karakteristieke schaalverdeling aan de linkerkant van de machine. Door een aanslagpen in de gewenste afgifte te doen, maak je een begrenzer voor de aanslag

van de schijfopening. Bij de strooiers met weeginstallatie is de schaalverdeling nog wel geplaatst, maar overbodig geworden. Alle instellingen gebeuren met behulp van een strooi-computer die in de trekkercabine is geplaatst.

Afstelling

Het afstellen van de machine is eenvoudig. Met behulp van de strooitabels kies je de te gebruiken positie van de aanslagpen in de schaalverdeling. Wanneer twee opeenvolgende standen van de schaalverdeling een te grote stap in de strooihoeveelheid geven, kan een tussenliggende hoeveelheid worden verkregen door de pen met de afgeplatte kant in de schaalverdeling te plaatsen. Om een juiste strooibreedte te verkrijgen, kun je toerental van de werpschijven variëren door de wisseltandwielen achterop de machine te verzetten. Meestal zit het grote tandwiel onder het kleine. Bij grote strooibreedten kan het nodig zijn om de strooier voorover te stellen. De hoekaanwijzer op het frame geeft de vooroverstelling van de machine aan. Met de topstang is de hellingshoek te corrigeren.

Onderhoud

Wil je een kunstmeststrooier optimaal laten werken, dan is zeer regelmatig onderhoud nodig. Allereerst moet je na het gebruik de strooier schoonmaken met water. Let er wel op dat bij het gebruik van een computer elektrische componenten op de machine aanwezig zijn en dus een koude of warme douche niet zo prettig vinden. Wanneer de strooier is opgedroogd kun je om roest te voorkomen de blanke onderdelen behandelen met olie. Hierbij moet je vooral denken aan de schoepen en de schotels. Een plaats waar ook vaak roest voorkomt, is de metalen doseerom van de doseerinrichting. Deze kom loopt los over de metalen ring aan de bovenkant van de schoepen. Vormt zich hierop roest, dan worden beide oppervlakken ruw en wordt het huis een klein beetje gedraaid. Door de kom een centimeter op te tillen, kun je wat smeerolie op deze ring spuiten zodat het geheel soepel draait. De strooiers zijn voorzien van drie oliebaden, twee van de werpschijven en één van de centrale tandwielkast. De olie van de werpschijven controleer je door de ontlufter te

Smeer het gedeelte van de schijf dat in de voorraadbak draait regelmatig. Dit voorkomt trillen van de doseerom.

Bij strooiers zonder elektronische aansturing stel je de dosering in door 'n pen in de schaalverdeling te plaatsen.

verwijderen. Het niveau van de olie dient juist tot de rand van de opening te staan. De olie van de centrale tandwielkast controleer je door het wisseltandwieldekseel weg te nemen. Het niveau dient tot net onder de rand (bij een vlakstaande of hangende strooier) te staan. Ververs de olie van elk bad om de twee jaar, bij intensief gebruik jaarlijks.

Doseerinrichting

Voor een juiste afgifte van een tweedehands strooier is het zaak om de werking en afstelling van de doseerinrichting te controleren. Dit begint met het open en sluiten van de kleppen (zie tekening). De bediening hiervan kan op drie manieren gebeuren: mechanisch met een bowdenkabel, hydraulisch met een cilinder of elektrisch wanneer je gebruik maakt van een computer of weeginstallatie. Verder geldt voor iedere strooier dat de doseerpoorten aan beide kanten even ver open moeten staan. Voor het afstellen hiervan maak je gebruik van twee punten in de doseerpoorten. Plaats hiervoor de pen in positie 3B van de schaalverdeling en doe de kleppen open. De onderzijden van de kleppen moeten nu gelijk staan met de punten. Zijn de poorten links en rechts ten opzichte van elkaar niet ver genoeg geopend, dan kun je met behulp van de lange drijfstaaf (B) deze weer gelijkstellen. Zijn de poorten wel ver genoeg geopend, maar staan

de kleppen niet gelijk met de punten in de doseerpoorten, dan kun je door bout (C) los te draaien de schaalverdeling verdraaien.

Waarop te letten

Wanneer aan een kunstmeststrooier te weinig onderhoud is gepleegd, is dit meestal duidelijk te zien aan de buitenkant. Zorg bij de aanschaf van een tweedehands machine dat er nieuwe schoepen op worden gemonteerd. Dit voorkomt een hoop narigheid bij de start van het seizoen. Kijk ook naar de zijplaten naast de schijven. Doordat de kunstmest hier met hoge snelheid langsvliegt, kunnen er op een gegeven moment gaten in vallen, vooral aan het achterste eind van de zijplaten. Zit er een scheur in, dan heeft dit een negatief effect op het strooibeeld. De kunstmest gaat dan te vroeg van de schijf en valt 'dood' onder de strooier. Wanneer de scheefstelling enkelwerkend hydraulisch gebeurt, kijk dan ook even naar de ontluchting van de cilinder. Door blootstelling aan water en kunstmest kan deze dichtkoeken en wil de strooier niet meer zakken naar de horizontale stand. Dikwijls is met een beetje schoonmaakwerk de ontluchting wel weer schoon te krijgen. ■

Erik Bonte is freelance journalist, Aardenburg.

Deze kunstmeststrooier staat te koop bij Vermeulen B.V. in Oostburg.

Kenmerken:
Centerliner SX 3000 C, weeginstallatie, Centronic II computer, kantstrooi-voorziening, afdraaiset. De machine is technisch in goede staat en kost, exclusief BTW, 7.500 euro.

